

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

Kommissie van redactie:

Dr. M. Baan, Driebergen; Dr. G. Blom, Meerkerk;
Dr. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Dr. R.
Kok, Nijkerk; Dr. H. van Leeuwen, Urk; Dr. D.
Slagboom, Barendrecht; Dr. M. C. Tanis, Sliedrecht-Centrum; J. van Heteren, Sliedrecht-Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

Redactie:

Dr. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkerk. Telefoon 01837-357

Administratie:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, tel. 01720-73814, postrekening 704350, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het pand” te Alphen aan den Rijn. Abonnementenprijs f 10,- per jaar. Abonnementenprijs voor de Verenigde Staten en voor Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,20 per m.m. Bij kontrakt korting.

Verzoend door Zijn dood Behouden door Zijn leven

„Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door de dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.” - Rom. 5 : 10.

Paulus was een man van Godskennis - zelfkennis - Christuskennis.

De mensen waaraan hij zijn brief schreef, de gelovigen te Rome, wisten daar ook iets van. Zij waren met Paulus op dezelfde school onderwezen. Dat is de school van de Heilige Geest. Daar leert men deze dingen.

Als het goed is, moeten wij op deze school ook een plaats hebben ontvangen. Wij moeten deze drie zaken ook leren. Wij moeten ook Godskennis, zelfkennis en Christuskennis hebben.

Dat Paulus en de gelovigen te Rome daar weet van hadden blijkt uit de tekst.

„Want indien wij, vijanden zijnde, met God verzoend zijn door den dood Zijns Zoons, veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven.”

God is heilig en rechtvaardig. Hij kan met de zonde geen gemeenschap hebben en moet de zondaar straffen. De schuld, die de mens door de zonde gemaakt heeft, moet betaald worden. Dat kan niet anders.

Het ziet er daarom voor de mens maar donker uit. Paulus zegt: - vijanden zijnde -. Hij wil zeggen: Dat waren we en dat zijn we nog van nature. Een mens van nature brengt het niet verder, dan een vijand te zijn van God. Dat is verschrikkelijk. Denk u in, wat dat zeggen wil: Een vijand van God!

Neen, dat gelooft een mens zo maar niet. Dat had Paulus ook nooit kunnen denken. Hij was in zijn onbekeerde staat een vrome man. En beslist geen vijand van God.

Doch hij had dit mogen leren, dat hij een vijand van God was. Daar had de Heere Zelf hem aan ontdekt. Toen zijn ogen daarvoor open gingen zag hij het. Het werd toen voor hem een verloren zaak. Want welke vijand kan het van God winnen? Daar moet iedereen het van verliezen: Want onze God is een verterend vuur en een eeuwige gloed, bij Wie niemand wonen kan.

De gelovigen te Rome hadden daar ook iets van geleerd. Onze tekst zegt het. Want indien wij... In dat woordje „wij” zat Paulus besloten, maar de gelovigen te Rome ook.

Hebt u uzelf daar ook al in besloten leren kennen? Bent u er al achter gekomen, dat u ook een vijand van God bent en blijft in uw bestaan?

Dat valt niet mee. Dan schiet er aan des mensen zijde geen hoop meer over. Dan kan men alleen nog maar uit genade zalig worden. En dan genade door recht.

De tekst leert dit:

„Verzoend met God, door de dood Zijns Zoons”.

God heeft Zijn eigen Zoon gegeven. De Zoon van God heeft Zichzelf gegeven tot in de

dood. Onbegrijpelijk liefdesmysterie. En dat voor vijanden. Want voor vrienden zal mogelijk nog een vriend bestaan te sterven. Maar nu is Jezus Christus te Zijner tijd voor vijanden gestorven. Hij heeft de losprijs aangebracht. Hij heeft met ene offerande een volkomen genoegdoening teweeggebracht. God heeft nu niets meer te eisen. Hij is voldaan. Hij kan nu nooit meer toornen of scheiden. Zijn aangezicht is verzoend.

Dat mocht Paulus geloven voor zichzelf. Dat mocht hij ook geloven t.o.v. de gelovigen te Rome. Als vijanden waren zij met God verzoend, door de dood van de Zoon van God. Hij was voor hen gestorven en daarom mochten zij leven.

Verstaat u dit wonder ook? Dit leert men alleen verstaan als men zijn doodswaardigheid heeft leren onderschrijven. N.I. dat we als vijanden van God de dood hebben verdiend. Dit te beleven is altijd nog iets anders dan het met een rechtzinnige mond te belijden. Als men dit beleefd, dan schiet alleen de bede van de tollenaar nog over: O God, wees mij de zondaar genadig. Als men dan door het geloof op Gods Zoon mag zien, het geschenk van Gods liefde, dan is het wonder niet uit te spreken. Leven door Hem, Die te Zijner tijd ook voor mij gestorven is. Dan wordt de ziel omringd door vrolijke gezangen van bevrijding:

Welzalig is de mens, wien 't mag gebeuren,
Dat God naar recht hem niet wil schuldig keuren...

„... veel meer zullen wij, verzoend zijnde, behouden worden door Zijn leven”.

Christus is gestorven. Maar hij is ook opgewekt. Hij leeft nu, wil Paulus zeggen. Hij is nu in de hemel. Hij is ons ten goede daar. Wij zijn nog op de aarde. Wij zijn elk ogenblik nog in gevaar. De vijanden zijn er nog. Van buiten en van binnen. Als we nu nog aan onszelf overgelaten zouden worden, dan zou het nog verloren zijn.

Maar dat gebeurt niet. Christus leeft en staat er voor in dat wij hier in dit jammerdal niet zullen omkomen. Zijn eeuwig leven is waarborg voor ons eeuwig behoud.

Wat lag hierin een troost voor Paulus en voor al degenen, die met hem een even dierbaar geloof deelachtig waren. Zij waren met God verzoend. Het geloof liet hier voor de twijfel geen plaats open. Zo zeker als nu het een waar was, niet minder zeker, ja veel meer, was nu ook het andere waar: Behouden door Zijn leven. Behouden, voor eeuwig, omdat Hij leeft.

Kent u ook die troost? Benauwen de vijanden u? Wat kunnen die het de ziel angstig maken. Ja dan kan de vrees het hart besluipen, dat men nog eens in de handen van Saul om zal komen.

Doch als men dan door het geloof op de Levende mag vertrouwen, dan wordt aan de uitkomst niet getwijfeld. Dan is het de levende

VAN DE ADMINISTRATIE

Het bekende spreekwoord, „de laatste loodjes wegen het zwaarst” schijnt ook van toepassing te zijn bij de betaling van het abonnementsgeld van „Bewaar het Pand”, 7de jaargang. Als u dit mag lezen is verschenen no. 22 in 1972, d.w.z. de 7de jaargang is weer bijna ten einde. Van ca. 25 abonnees verwachten wij nog betaling van het abonnementsgeld. De toegezonden kwitanties werden retour ontvangen met de mededeling, wordt gegireerd, of niet thuis; op zichzelf geen bezwaar, of begrijpelijk; vandaar ons laatste verzoek; betaal per omgaande, opdat bij het afsluiten van de 7de jaargang al de abonnees aan hun plicht hebben voldaan. Een woord van dank aan hen die nu reeds voor 1973 betaalden, hoewel vooruitbetaling van „Bewaar het Pand” geen besluit is. Deze enkele regels meenden wij onder de aandacht te moeten brengen, gezien de steeds hogere kosten verbonden aan de uitgave van ons blad, en het abonnementsgeld nog niet behoefde verhoogd te worden. Een viertal giften mochten wij met dank weer ontvangen, nl. 1 x f 25,- 1 x f 10,- en 2 x f 5,-, terwijl 2 nieuwe abonnees konden worden genoteerd. Broeder de Jong uit Spakenburg hartelijk dank voor het innen van kwitanties voor de abonnees te Bunschoten en Spakenburg.

Als bekend is ons gironummer 70.43.50, t.n.v. Administratie „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen a. d. Rijn. v. d. L.

Heere Zelf, Die voor de Zijnen in staat. De poorten der hel zullen Zijn gemeente niet overweldigen. De Heere houdt Zijn kerk in stand.

Dan mag de hel vrij woeden
Gezeten aan Gods rechterhand,
Zal Hij haar wel behoeden.

Wie uit deze geloofswetenschap leven mag, kan getroost zijn weg door dit vaak moeilijke leven gaan.

Dr. H. C. v. d. Ent.

Herdenking Kerkhervorming

Boven de 31ste oktober staat geschreven: Kerkhervorming. De vraag komt weleens naar voren, is het heden nog wel noodzakelijk, van belang, om bij deze dag bijzonder stil te staan? Is hetgeen wat in de 16e eeuw heeft plaatsgegrepen niet overtrokken geweest? Moet het niet geschreven worden op de rekening van de mens? Beslist niet! We zijn van mening, dat de reformatie, de kerkhervorming geen werk van mensen is geweest. Alles wat zich voltrok, is niet het werk van de mens Luther geweest. De kerkhervorming is het werk van God. En aan Zijn werk mogen we niet voorbijgaan. Zijn werk moet herdacht, overdacht worden. Dit is een geboden zaak. Nu schakelt de Heere, naar Zijn welbehagen, de eeuwen door mensen in tot uitvoering van Zijn werk. Die mensen zijn eerst zelf door Hem benadigd. Denk aan de grote heiden-apostel: Paulus. Ditzelfde zien we bij Maarten Luther. Het wonder der goddelijke reformatie heeft zich in zijn leven voltrokken. In woord en daad gaf hij daar getuigenis van. In het Augustijnerklooster te Erfurt zocht hij rust en vrede voor zijn ziel. Hij werd gekweld door grote onrust en angst, die zijn biechtvader overdreven vond. Luther ging de officiële weg, die de kerk voorschreef voor zulke gevallen: het klooster, vasten, onthoudingen,

kastijdingen, nachten doorwaken. Hij werd doctor der Heilige Schrift, maar miste de vrede. Tot hij ontdekte, dat de vrede met God niet gekocht wordt door goede werken. Tijdens het lezen van Romeinen 1, werd hij gegrepen door het Schriftwoord: „want de rechtvaardigheid Gods wordt in hetzelfde geopenbaard uit geloof tot geloof; gelijk geschreven is: Maar de rechtvaardige zal uit het geloof leven”. Gods Geest deed hem de zin en betekenis van dit Schriftwoord verstaan. Hij weet nu wat Paulus bedoelt. De gerechtigheid is niet de rechtvaardige wedervergelding Gods. Ze is de gerechtigheid, die aan de gelovige toegerekend wordt. God schenkt de gelovige gerechtigheid. God ziet hem uit genade als rechtvaardig aan. En die genade is niet iets, dat verdiend moet worden, of dat door het sacrament ingegoten wordt. Zij wordt om Christus' wil gegeven aan wie in Hem gelooft. Die gerechtigheid van Christus werd in dat uur zijn deel. Een zalige vreugde vervulde zijn hart en de jubelkreet kwam over zijn lippen: „Gij, Jezus, zijt mijn gerechtigheid en ik ben uwe zonde.” Het uur van zalige bevrijding was voor Luther angebroken. In één van zijn werken schrijft hij: „Ik had het gevoel, alsof ik wedergeboren was en door open poorten het paradijs was binnengegaan. Direct zag de gehele Schrift me volkomen anders aan. En zozeer als ik eerst dat woord „gerechtigheid Gods” gehaat had, zo lief kreeg ik het nu, als het woord, dat mij het dierbaarste geworden was. Zo werd deze tekst van Paulus voor mij werkelijk de poort van het paradijs.” Geen wonder, dat Luther een vurige prediker werd van Gods genade. Hij kon niet zwijgen. Hij moest getuigen tegen de leer der kerk. Hij ging het opnemen voor het Woord van God. Opnemen voor de eer van God. Opnemen voor de eer van Christus. Opnemen voor het evangelie van de soevereine, bevrijdende genade Gods. Gods Woord moest weer het Woord der kerk zijn. Vanaf de kansel moest weer verkondigd worden de leer van vrije genade. Luther was geen revolutionair, maar een reformator. Niet beziel met een menselijke ijver, maar kennend de stuwende kracht van Gods Geest heeft hij gefulmineerd tegen alles wat afweek, of in strijd was met Gods Woord. In woord en geschriften heeft hij benadrukt: zo zegt de Heere. Voor Luther noch voor de andere reformatoren mag geen standbeeld opgericht worden om daarin uit te spreken onze waardering voor hun prestaties. Dit zou mensvergoding betekenen. Het Soli Deo Gloria betaamt ons. Hij deed het uur van de kerkhervorming aanbreken. Luther en de anderen waren instrumenten in Zijn hand. Om 's Heeren wil mogen wij hun werk niet vergeten. Ons echter te bezinnen op hun werk is vandaag dringend noodzakelijk. Immers de kerk is in verval. De verdeeldheid is groot en vele stellingen druisen in tegen Gods Woord. De leer van vrije genade wordt losgelaten of aangetast. Daarbij is Rome wat haar dogma's betreft het Rome nog van de 16e eeuw. Van kracht zijn nog de uitspraken van het concilie van Trente.

Wanneer het gaat over de rechtvaardiging des zondaars voor God, belijdt Rome: de mens is een zondaar en daarom strafwaardig voor God, maar hij heeft na zijn val enige natuurlijke kracht ten goede overgehouden. Het geloof op zich is niet voldoende tot zaligheid. Het rechtvaardigt de mens, omdat het de bron is van goede werken en dat geloof, werkend door de liefde, maakt een mens volkomen voor God. Het geloof, door de liefde gewerkt, verdient gerechtigheid bij God. Goede werken zijn noodzakelijk, onmisbaar tot de zaligheid. Het concilie van Trente 1545 sprak uit: „Zo iemand beweert, dat de goddeloze alleen door het geloof gerechtvaardigd wordt, die zij vervloekt. Als iemand zegt, dat de goede werken van de gerechtvaardigde mens op zulke wijze Gods gaven zijn, dat ze niet ook de goede verdiensten van de gerechtvaardigde zelf zijn, die zij vervloekt”. Voor zichzelf moet men komen tot het doen van goede werken en men kan zich zelfs verdienstelijk maken voor de ander. Deze stelling, deze leer is in strijd met het Woord van God. Rome's leer is een gevolg van haar miskenning van de doodstaat des men-

sen, welke zij meer als een verzwakking ten goede, dan als een onmacht ten goede beschouwt. Hierdoor wordt ook een onschriftuurlijke belichting gegeven van het geloof. Rome ziet het geloof niet als een hartelijk vertrouwen, door Gods Geest in het hart gewerkt, waardoor de zondaar met al zijn zonden de toevlucht neemt tot de Heere Jezus. Zij spreekt niet van een bewuste kennis van 's mensen verloren staat, een hartelijk belijden van 's mensen doemwaardigheid en schuld. Een gelovig toevluchtnemen tot het bloed van Christus en een ootmoedig pleiten op Zijn Borgwerk. Het geloof moet gevolgd worden door goede werken. Zo alleen is men rechtvaardig voor God. Hierdoor wordt de soevereine genade Gods in Christus aangetast. Hierdoor wordt het Evangelie van zijn kern beroofd. Het Evangelie wordt een leer van plichten, welke volbracht moeten worden om de zaligheid te ontvangen. Van het bijbelse evangelie blijft niets meer over. En het bijbelse evangelie sluit juist uit de verdiensten van plichten en werken. Het leert, dat de zaligheid ligt buiten het schepsel, alleen in de aangebrachte zoen- en kruisverdiensten van de Borg en Zaligmaker, Jezus Christus. Bij verschillende veranderingen, die zich voltrokken in de Roomse kerk, is Rome nog Rome gebleven. Dit mag in onze tijd niet vergeten worden. Er is geen terugkeer te bespeuren naar de leer van Gods Woord. Nu moeten we er echter acht op geven, dat wij niet afwijken van die leer. Het valt niet te loochenen, dat van menige kansel de mens van vandaag opgebouwd wordt in een leer van deugden en plichten en de heiliging als weg tot de rechtvaardiging gepredikt wordt. Men gaat niet uit van de algehele doodstaat van de mens. Goede eigenschappen en hoedanigheden die men in de mens ontdekt, worden als waardevolle eigenschappen en hoedanigheden gezien. Soms wordt een hele opsomming daarvan gegeven en positief gesteld, dat er geestelijk leven is. Wie aan bepaalde acties, activiteiten deel neemt, doet dit uit liefde tot Jezus en dat werk zal niet vergaan. Ook valt in menige prediking meer het accent op het geloven dan op de geloofsbeleving, gewerkt door de Heilige Geest. Vandaar, dat het wonder van Gods soevereine genade niet tot z'n recht komt. Het in de bevindelijke weg leren, dat we God kwijt zijn en van nature in een verbroken werkverbond liggen, dood door de zonden en misdaden en dat we alleen door een geschonken geloof Christus en al zijn weldaden deelachtig worden. Een gevolg hiervan is, dat wezenlelementen van het geloofsleven, zoals de rechtvaardiging des zondaars voor God niet aan de orde komen of niet tot hun recht komen. De hervormingsdag bringe ons tot bezinning. Indien nodig tot inkeer tot terugkeer, zodat we de leer der reformatie, die de leer van Gods Woord is, van harte aanvaarden. Die door Gods genade beleven. Bewaren en doorgeven. Doorgeven aan onze kinderen. Doorgeven aan anderen. Dan zullen er ook goede werken zijn. Niet dienend tot onze zaligheid, maar vrucht van het één zijn met Christus. Die heilsgenade verwekt de levensbede: „Leer mij Uw welbehagen doen, want Gij zijt mijn God! Uw goede Geest geleide mij in een effen land”.

Van harte stemmen we in met het gebed, dat staat aan het slot van het bekende boek van Ds. A. v. d. Velde: de wonderen des Allerhoogsten (1733): „Geef ons een verstandig en dankbaar hart, opdat we Uw grote daden en weldaden recht betrachtende, over zulks Uw grote Naam, Die boven alle lof verheven is, mogen verheerlijken. Dat wij nooit mogen vergeten het goede ons bewezen, maar dat de vaders Uw grote daden en wonderen hun kinderen mogen vertellen en die weer aan hun kinderen en dat de volgende geslachten die mogen weten en Uw Naam van kind tot kind mag worden voorgeplant, op dat ze ook zelf U als God mogen erkennen, liefhebben, vrezen en gehoorzamen. En waar Gij Uw heilige waarheid hebt willen verheerlijken in deze weg, geef dan, o God, dat we die ook altijd mogen hoogachten en zullen toezien om het pand dat ons is toevertrouwd te bewaren. Laat niet toe, Heere, dat het zou worden

ondermijnd, veranderd of verdorven, zoals we rechtvaardig door onze zonden verdienen, maar gordt Uw dienaren des Woords aan met geest en dapperheid om in alle oprechtheid en vrijmoedigheid Uw zaligmakende waarheid zuiver te verkondigen, de dwalingen te ontdekken en weerleggen, ook Jacob de zonde en Israël de overtreding te verkondigen, opdat ze zo met vrucht Uw volk Uw rechten mogen leren.”

M. C. Tanis.

Naar de katechisatie

126

De Heiligmaking (2).

Zo hebben we met elkander besproken de heiligmaking in „passieve” zin, als weldaad door Christus verworven en geschonken. Dus de „toegerekende” heiligheid van Christus. Maar die wordt ook door genade-bearbeiding van de Heilige Geest door Gods kinderen beoefend! „Zijt heilig, want Ik ben heilig.” „Zonder heiligmaking zal niemand de Heere zien.”

Die beoefening is hier ten dele. Gods kinderen hebben „een klein beginfel” dezer nieuwe gehoorzaamheid, volgens onze Heidelbergse. Maar 't is een beginfel, dat leeft, zo hebben we opgemerkt. Het geloof zal in de vruchten openbaar komen. En die vruchten zijn uit en door Christus. Joh. 15. De begenadigden krijgen in de levendmaking een nieuwe natuur. Het is „de nieuwe mens, die naar God geschapen is in ware rechtvaardigheid en HEILIGHEID.” Efeze 4:24.

Daar nu de heiligmaking hier nog onvolkomen is, wat haar beoefening betreft, is er bij Gods kinderen een „toenemen” en een „verachtering” van de heiligmaking waar te nemen. Het laatste tot hun diepe beschaming. Daarom kent Gods kind de STRIJD tussen de oude natuur en de nieuwe, tussen vlees en geest. Zie Rom. 7.

Naar de nieuwe natuur begeert het hart vurig te wandelen op het pad van Gods geboden. Niet uit wettische slavernij en werkeiligheid, maar uit kinderlijke gehoorzaamheid. Gods wet is voor 's Heeren volk een „liefde-wet” geworden, waarin zij hun vermaak vinden. „Zijn lust is in des Heeren wet.” Ps. 1. Dit wandelen in de wegen des Heeren kenmerkt zich door ootmoed en nederigheid des harten. „Ook heb ik niet gewandeld in dingen mij te groot of te wonderlijk” Ps. 131:1b. De farizeër uit de gelijkenis stond zeer hoog met zichzelf: ik dank u, dat ik... De tollenaar stond van verre als een diep-schuldige en veroordeelde in zichzelf en bad om genade. Deze had hij wel nodig tot rechtvaardiging voor God. Maar zou Gods kind die ook niet steeds nodig hebben tot betrachtting van de heiligmaking? Zucht het niet onder de verdorvenheid van hun hart, de smet der zonde? Daarom gaat de betrachtting van de heiligmaking niet zonder strijd! En die strijd zal tot het eind van hun leven duren vanwege hun dagelijkse afmakingen. Wie moesten zij zijn voor de Heere en hoe bevinden zij zich? Deed Paulus dit niet uitroepen in Rom. 7: „Ik, ellendig mens, wie zal mij verlossen uit het lichaam des doods?” O, de tegenstellingen in het leven van de Godvrezenden zijn soms zo groot.

De wedergeborene wil niet zondigen en hij zondigt toch. Wel staat er in 1 Joh. 3:9: „Een iegelijk, die uit God geboren is, doet de zonde niet.” Dat is waar, want het nieuwe beginfel der genade kan niet zondigen. Dit bedoelt Johannes met de uitspraak in ditzelfde vers: „en hij kan niet zondigen, want hij is uit God geboren.” Daarmede is dus duidelijk het standpunt van de Pinkstergroepen weerlegd, die beweren, dat de gelovige hier kan komen tot het niet meer zondigen. Dezelfde apostel Johannes zegt in zijn eerste brief, hoofdstuk 1:8: „Indien wij zeggen, dat wij geen zonde hebben, zo verleiden wij onszelf en de waarheid is in ons niet.” En Jacobus schrijft: „Want wij struikelen allen in vele.” Jak. 3:2a. Voorts: Gods kind deelt in de schuldvergeving, maar het moet dagelijks weer smeken om verzoening, omdat zijn dagelijkse zonden

en afmakingen standelijk een hinderpaal vormen voor de gemeenschapsoefening met de Heere. Vandaar de bede van de dichter: „was, reinig mijn gemoed van mijn verborgen zonden.” Ps. 19.

De ware gelovigen zijn voor eeuwig verlost door Christus van de slavernij des duivels, maar zij moeten weer dagelijks bidden om bewaard te worden voor de listige omleidingen van de duivel, naar Efeze 6:11.

Gods volk mag staan in de heilige sieradiën op de dag van Christus' heikracht. En wanneer dit volk mag geleerd hebben: „Want Hij heeft mij bekleed met de klederen des heils, de mantel der Gerechtigheid heeft Hij mij omgedaan”, dan moet het zich weer steeds aanklagen vanwege zijn walgelijk bestaan voor Gods heilig Aangezicht en smeken:

„Ontzondig mij met hysop en mijn ziel,
Nu gans melaats, zal rein zijn en genezen.
... ~~mij geheel, zo zal ik witter wezen~~
Dan sneeuw, die vers op 't aardrijk
nederviel.”

Ja, het is altijd weer een vallen en opstaan ten opzichte van het bewandelen van het pad van Gods geboden! En zij zouden het toch zo gaarne anders willen, d.w.z. volkomen voor God willen leven, naar al Zijn geboden, omdat Hij het zo eeuwig waardig is en zij dat zo diep verschuldigd zijn. Maar helaas, het volbrengen vinden zij niet, echter... tot hun smart.

Toch is er ook een „toenemen” in de betrachtting van de heiligmaking. Hoe dan? Zullen Gods kinderen dan er prat op gaan en zeggen: ik mag toch zo toenemen in de heiligmaking! O neen, verre vandaar! Maar dit leren zij met Paulus: „als ik zwak ben, dan ben ik machtig.” Zij gaan ..achteruit... vooruit. Precies zoals een stratenmaker werkt. Steeds armer in zichzelf en anderzijds „en des te begeriger zijn om de vergeving der zonden en de Gerechtigheid in Christus te zoeken. Daarna, opdat wij zonder ophouden ons benaastigen en God bidden om de genade van de Heilige Geest, opdat wij hoe langer hoe meer naar het Evenbeeld Gods vernieuwd worden, totdat wij tot deze voorgestelde volkomenheid na dit leven geraken.” Heidelb. Katechismus Zondag 44, vr. 115.

Tot het „toenemen” in de heiligmaking is nodig het Goddelijk onderwijs, waarop Paulus' brief aan Titus wijst in hfd. 2:12: „en onderwijst ons, dat wij, de goddeloosheid en de wereldse begeerlijkheden verzakende, matig en rechtvaardig en Godzalig leven zouden in deze tegenwoordige wereld.”

Voor „onderwijst” staat er een woord in het Grieks, dat „opvoeden” betekent. En wat is de Goddelijke opvoedkunde voor Zijn volk? Wel, dan gebruikt de Heere vaak wegen van druk, maar als Vaderlijke kastijding. Met welk oogmerk? Dat lezen we in Hebr. 12:10 en 11: „maar Deze kastijdt ons tot ons nut, opdat wij Zijner heiligheid zouden deelachtig worden. En alle kastijding, als die tegenwoordig is, schijnt geen zaak van vreugde, maar van droefheid te zijn; doch daarna geeft zij van zich een vreedzame vrucht der gerechtigheid dengenen, die door dezelve geoefend zijn.”

Heilzaam onderwijs, heilzame kastijding!

Is u al op Gods leerschool gebracht, op de oefenschool der genade? Op die school worden de Goddelijke lessen geleerd. Door afleren en aanleren. En wat zou het meest zijn? Ik denk wel het... afleren. Verstaat u dat? Is 't uw bede geworden:

„Leer mij naar Uw wil te hand'len,
'k Zal dan in Uw waarheid wand'len.
Neig mijn hart en voeg het saâm
Tot de vrees van Uwe Naam.”

Urk.

v. L.

Ds. J. van Doornj

Maandag 23 oktober j.l. moest Ds. Van Doorn te Doornspijk in de Boerhaave-kliniek te Harderwijk worden opgenomen. Hij lijdt aan geelzucht. De dokter achtte onderzoek in het ziekenhuis noodzakelijk. Naar zijn eigen getuigenis is zijn ziel stil tot God. We leven met onze vriend mee en we willen opwekken hem in de geboden te gedenken. Hij neemt een plaats in ons midden in. Verschillende

keren verscheen er een meditatie van zijn hand in ons blad. Uit de reacties is ons wel gebleken, dat deze gewaardeerd worden. We hopen van harte, dat de Heere hem in alles moge gedenken. Hij alleen weet wat goed is en Hij doet wat Hem behaagt.

B. N.B. Nader vernamen we, dat de patiënt niet in het ziekenhuis behoefde te worden opgenomen, en dat hij daar wel geweest is en weer terug moet voor onderzoek.

B.

Genesis 2 en 3

3

Prof. Oosterhoff vertelt ons in hoofdstuk II: **Verschillende opvattingen**, dat er over Gen. 2 en 3 steeds verschillende opvattingen hebben bestaan. Lange tijd heeft de **letterlijke opvatting** de overhand gehad, waarbij dus alles of vrijwel alles wat ons in Gen. 2 en 3 wordt verhaald, letterlijk wordt opgevat als een trouwe weergave van wat eens aan het begin van de mensheidsgeschiedenis werkelijk heeft plaats gehad. Het paradijs heeft in letterlijke zin eens ergens ten oosten van Palestina op onze aarde bestaan. De boom des levens en de boom der kennis des goeds en des kwaads zijn werkelijke bomen geweest. Het verbod van God aan de mens om van laatstgenoemde boom te eten is letterlijk zo gegeven. De vrouw is werkelijk door God uit de rib van Adam geschapen. De slang is een werkelijk dier geweest en heeft inderdaad gesproken met verstaanbare woorden, enz. Het bovenstaande ontlene we letterlijk aan het werk van de hoogleraar. We geven hem nog even het woord:

„Na de reformatie werd zij (de letterlijke opvatting) gehuldigd door vrijwel alle lutherse en gereformeerde theologen en we vinden haar terug in de belijdenisgeschriften zowel van de lutherse als van de gereformeerde kerken. En ook wanneer anderen van standpunt veranderen, blijft de gereformeerde theologie de letterlijke opvatting van Gen. 2 en 3 trouw en is ze bv. verdedigd door Kuyper en Bavinck.

De gereformeerde synode van Assen heeft in 1926 in haar strijd met Geelkerken ook voor deze opvatting pal gestaan.

Geelkerken twijfelde niet aan de feiten, die ons in Gen. 2 en 3 worden meegedeeld, zoals de staat der rechtheid, de satanische verzoeking, de overtreding van het gebod des levens, de goddelijke vloek en de verdrijving uit het paradijs, maar hij wilde ruimte laten voor een exegese, waarbij de wijze waarop deze feiten worden meegedeeld niet letterlijk genomen wordt.”

Prof. Oosterhoff vindt het opmerkelijk, dat bij de letterlijke opvatting van Gen. 2 en 3 niet elk onderdeel van de hoofdstukken steeds letterlijk wordt verstaan. Blijkbaar wordt het ene wel en het andere niet letterlijk genomen. Hij wijst er dan op, dat de Kanttekenaren op de Statenvertaling van de mededeling in Gen. 2:7, dat God de mens de adem des levens inblaast in diens neusgaten zeggen, dat dit menselijker wijze van God gesproken wordt. Verder wijst de hoogleraar er op, dat prof. Dr. G. C. Aalders, die in zijn boeken de letterlijke en historische opvatting van Gen. 2 en 3 verdedigt, ervan zegt, dat dit niet te zeer op grof-zinnelijke wijze moet worden verstaan alsof God in een levenloos lichaam door middel van de neusgaten iets van Zijn eigen adem inblies. We zullen volgens hem de uitdrukking wel zo moeten opvatten „dat de levensadem van de mens aan een rechtstreekse inwerking Gods te danken is.”

Volledigheidshalve halen we nu aan, wat prof. Oosterhoff verder van prof. Aalders zegt:

„Ergens anders zegt hij, dat we in genoemde woorden „ongetwijfeld een menschvormige (anthropomorphe) wijze van spreken moeten zien”. Verder zegt hij daar ook, dat het inblazen van de adem door God in de neusgaten van de mens moet worden verstaan in deze zin, dat de levensadem van de mens aan een rechtstreekse inwerking van God te danken is.

Evenmin meent Aalders, dat het volstrekt

nodig is om aan het formeren van de mens uit het stof der aarde (of zoals Aalders wil als het stof der aarde) „de voorstelling te verbinden van de vervaardiging van een soort kleipop, maar met meer waarschijnlijkheid mogen deze woorden aldus worden verstaan, dat het menselijk lichaam geheel en al is opgebouwd uit soortgelijke bestanddelen als wij in den bodem van onze aarde aantreffen.”

Waar het in Gen. 2:7 om gaat is in feite de vraag, of we letterlijk moeten verstaan, wat de Schrift hier zegt of niet. We menen, dat we daar van harte ja op kunnen en moeten zeggen. Op een voor ons verstaanbare wijze drukt God Zelf uit wat Hij bij de schepping van de mens gedaan heeft. Als de Heere dat op een andere wijze zou hebben medegedeeld zou het boven ons bevattingsvermogen zijn uitgegaan. Dat doet niets af aan de noodzaak om letterlijk te nemen wat de Heere ons op deze wijze openbaart.

Calvin geeft in zijn commentaar ook een verklaring van Gen. 2:7. We vinden daarin niets, wat ons tot de gedachte moet brengen, dat een letterlijke opvatting niet juist zou zijn. De Schrift spreekt op vele plaatsen over wat de Heere doet op een voor ons begrijpelijke wijze. Maar wat de Heere zo openbaart moeten we letterlijk nemen. We denken onwillekeurig aan wat Asaf in Psalm 73 zegt: Gij hebt mijn rechterhand gevat enz. Dat heeft Asaf verstaan en werkelijk beseft. Dat was voor hem letterlijk waar. Er zijn nog kinderen Gods, die Asaf kunnen verstaan en van harte met hem instemmen. Dan is het realiteit in hun leven, maar niet op een beperkt-menselijke, maar op een volmaakt goddelijke wijze.

We kunnen dit voorbeeld met vele andere voorbeelden aanvullen. Welk een troost ligt er voor Gods kinderen in, dat Hij hen aangordt met kracht en ondersteunt, dat Hij de nedergebogenen opricht, dat Hij in vrijheid stelt, dat Hij spreekt enz. Dat is alles letterlijk waar. Zo staat het in Gods Woord en zo is het werkelijk.

Als we dat proberen te ontleden, als we trachten ons een voorstelling te maken van de wijze, waarop God dat doet, dan gaan we over God en Zijn werk op menselijke wijze denken en dan houden we noch God noch Zijn werk over.

De Heere is aanbiddelijk en Zijn doen enkel majesteit.

B.

Voor de jeugd

Beste Jongelui!

Waar een mens al niet mee zitten kan.

Deze gedachte kwam bij mij op, toen ik van de reeds eerder genoemde vijf en twintigjarige in zijn brief las, dat hij ook nog een vraag had, naar aanleiding van overlijdensadvertenties. Jullie weten wel, dat zijn berichten in de krant, waarin kennis gegeven wordt van het overlijden van een geliefde vader, moeder, man, vrouw, zoon of dochter, of in welke betrekking men ook tot de overledene heeft gestaan, al naar het voorkomt. Nu is het goed, dat men ook als een jong mens aandacht geeft aan dergelijke berichten. En dan zal het jullie opvallen, dat het niet alleen oude mensen zijn, die sterven, maar dat dit gebeurt op alle leeftijden. Hoe menigmaal komt het niet voor, dat je leest van jongens en meisjes beneden de 20 jaar of nauwelijks daarboven, dat ze door een ongeval of na een langere of kortere periode van meer of minder ernstig ziek zijn, zijn gestorven. Ik hoop, lieve vrienden, als jullie zo iets lezen, dat je het dan niet zonder meer voor kennisgeving aan zult nemen, maar je eens de vraag zult stellen: Als ik dat nu eens geweest was, hoe zou het dan met mij gegaan zijn?

Want ik ga er van uit, dat jullie allemaal nog geloven, dat het met de dood niet afgelopen is. O zeker, er zijn er ontzaglijk veel, en het getal groeit met de dag, die dat zichzelf en anderen proberen wijs te maken. Het is ook opmerkelijk dat er tegenwoordig op alle mogelijke wijze over de dood geschreven

wordt. Men doet dat heel bewust, om de mens eens niet in de bijbel zou hebben gestaan, met de dood vertrouwd te maken, om de verschrikking van de dood weg te nemen. Sterven, zo zegt men dan, is helemaal niet erg. Je moet er naar toe groeien. En als je het zo ver hebt weten te brengen, kan het in vele gevallen een verlossing betekenen, namelijk van het lijden en de ellende, die men hier beleven moet. Daar staat dan een punt achter. Je weet van niets meer. Je bent het leven uit, en daarmee is het afgelopen.

Als dat waar zou zijn, dan zou het leven de moeite van het leven niet waard wezen. Want het leven geeft heel veel teleurstellingen, moeiten en verdrietelijkheden. En als ik dat nu allemaal mee moet maken, als dat nu „de inhoud” van het leven is, waar leef ik dan eigenlijk voor? Doch de meesten komen helaas met hun vragen niet eens zo ver. Men leeft van de ene dag in de andere. En als men van de vorige dag z'n roes uitgeslapen heeft, dan verwacht men dat de dag, die men is ingetreden, weer minstens evenveel plezier (?) zal opleveren, als zijn voorganger. Het is dan leven uit de aloude mentaliteit van: Laten we eten en drinken en vrolijk zijn, want morgen sterven wij. Heel plat gezegd: We gaan dan toch dood en dan is er niets meer te halen, niets meer te beleven.

Ik behoef jullie natuurlijk niet te zeggen, als men uit een zodanige geesteshouding leeft, hoe ontzettend dit is. Want men bedriegt zichzelf dan voor een nimmer eindigende eeuwigheid. De bijbel toch leert ons, dat het de mens gezet is om eenmaal te sterven en daarna het oordeel. Dat wil zeggen: de mens sterft maar eenmaal. Hij sterft geen twee keer. Als dat het geval zou zijn, dan kon men na één keer gestorven te zijn, het nog eens over doen, het nog één keer beter proberen te doen. Maar dat is niet mogelijk. Als men eens gestorven is, dan komt het oordeel. En dat oordeel is een alles beslissend oordeel. God is in dat oordeel de Rechter. Op dat oordeel is geen hoger beroep mogelijk. We kunnen deze Rechter ook geen rad voor de ogen draaien. Dat is hier op aarde nog mogelijk. Er zijn misdadigers, die veroordeeld hadden moeten worden, doch die de rechter konden misleiden, zodat zij wegens gebrek aan bewijs moesten worden vrijgesproken. Doch, als men voor God komt te staan is dat niet mogelijk. Want Hij is een alwetend God. De dingen, die in het meest verborgene van ons leven gebeurd zijn, zijn Hem bekend. Gedachten, die nooit door ons zijn uitgesproken, staan bij God, als in een gedenkboek, opgetekend. En wanneer dit zondige gedachten geweest zijn, staan ze als schuld aangetekend. We moeten dan alles verantwoorden. Als jullie aan deze dingen denken, dan mag echt de vraag wel in jullie hart oprijzen: Zo Gij in 't recht wilt treden, O Heer' en gadeslaan, Onz' gerechtigheden, Ach wie zal dan bestaan?

Dan kan niemand die leeft bestaan voor God. Oude zondaren niet. Maar jonge zondaren ook niet.

Ik wil jullie daarom nogmaals op het hart binden: Denk over deze dingen eens ernstig na, want het kan zo gauw eeuwigheid zijn, en dan is ook jullie lot voor eeuwig beslist. Wat nu die overlijdensadvertenties betreft, het was onze vriend opgevallen dat deze verschillend worden opgemaakt. Dan eens stond er: „In de hope der eeuwigen levens”, en dan weer: „In de zekerheid des geloofs”. Zijn vraag was nu: Wat is de beste formule?

In het algemeen zou ik willen zeggen, dat men met overlijdensberichten voorzichtig moet zijn. Ik stel voorop, dat in geen enkel opzicht ons het oordeel past. Ik schrijf dit, omdat ik weet, dat er in onze kringen nogal eens heel gemakkelijk een oordeel wordt uitgesproken. Doch wij kunnen ons altijd vergissen. In de besten, maar ook in de slechtsten. Als b.v. van de moordenaar aan het kruis geschreven zou worden: Gestorven in de zekerheid des geloofs, dan zou dat bij velen minstens vragen oproepen. Jullie zullen natuurlijk zeggen: Maar die moordenaar is toch naar de hemel? Nu, daar behoef je niet aan te twijfelen. Wij weten dat en geloven dat, omdat de Heere Jezus het Zelf heeft gezegd. Maar als dit nu

dan zouden wij het toch, dunkt mij, niet zo gemakkelijk geloven. We zouden het veel gemakkelijker geloven van die rijke jongeling, die naar hij dacht alle geboden onderhouden had van zijn jeugd af. De discipelen hadden hem blijkens hun vraag, al onder de hemelingen een plaats gegeven. Want toen hij bedroefd heenging, nadat Jezus tot hem gezegd had: Eén ding ontbreekt u..., toen stelden zij vol verwondering de vraag: Heere, wie kan dan zalig worden? Dus, als deze nette, oppassende jongeling het niet wordt, wie wordt het dan? Ik bedoel maar: Laten we in ons oordeel altijd voorzichtig zijn, want de Heere alleen kent het hart. En: Hij oordeelt een rechtvaardig oordeel.

Het maakt, wat die overlijdensadvertenties betreft, ook een groot verschil wie ze heeft opgesteld. Verder blijkt ook, dat met dezelfde woorden heel verschillende zaken bedoeld worden. Het overkomt ons als dominees nogal eens, als je geroepen wordt iemand te begraven, die je niet gekend hebt, dat er dan op de circulaire stond: „In de hope des eeuwigen levens”. Als je dan vraagt of er voor de overledene hoop is op de zaligheid, blijkens het bericht, dan krijgt men niet zelden ten antwoord: Nu ja, dat hoop je toch? Het woord „hoop” heeft dan een erg vervlakte inhoud gekregen, zo in de zin van: We hopen dat het morgen mooi weer is, maa we weten er niets van.

Als dit zó toegepast wordt op de overledene, dan is een dergelijke hoop een hoop zonder de minste grond. Een hoop die in de lucht hangt. We noemen dat: een ijdele hoop.

Velen gaan, helaas, met een ijdele hoop de eeuwigheid in. Niet dat de nabestaanden er zo over denken, maar degenen die sterven gaan denken er precies eender over. Als je in de laatste uren of dagen van hun leven hen bezoekt, en nogmaals vraagt hoe het er voor staat, dan krijgt men ook niet zelden te horen: We zullen er het beste maar van hopen. Vraag je dan verder, of er grond voor een goede hoop is, dan blijft men vaak elk antwoord schuldig.

Het is erg arm, als men met een zodanige hoop de grote reis maakt. Ik geloof, dat men met een dergelijke hoop zich straks bedrogen uit zal zien komen.

Bovengenoemde hoop heeft met de bijbelse hoop niets te maken. Doch ik zie dat mijn ruimte al weer bezet is. We hopen een volgende keer er nog even wat nader op in te gaan. De zaak is er belangrijk genoeg voor. Want vroeg of laat komen we er toch allemaal voor te staan. En wat zou het dan een

voorrecht zijn, als we met een gegronde hoop de reis zouden mogen aanvaarden.

Ik neem daarom nu weer afscheid van jullie. De hartelijke groeten van jullie aller vriend
Ds. H. C. v. d. Ent.

OOSTERBEEK (Arnhem)

Telefoon 08307 - 31 69

Hotel „DREYEROORD”

Voor bijbels, boeken en muziek
Is LINDENBERG uniek!

Grote voorraad-snelle levering,
ook van de allernieuwste uitgaven

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 8 (postbus 4209) - Rotterdam 16
Telefoon 010-12 89 34

Pension, Rust- en Herstellingsoord

„REPOS AILLEURS”

te Driebergen - Geen T.V.
700 meter vanaf de kerk.

Ideaal gelegen.

Telefoon 03438 - 24 66.

Wij leveren u alle

Bijbels en Psalmboekjes

(Statenvertaling)

franko thuis

H.H. Kerkeraden!

Voor de levering van **huwelijksbijbels** houden
wij ons aanbevolen

BOEKHANDEL VAN LEEUWEN

Wijk 7-78, Urk, telef. 05277-1783
na 7 uur: Almerelaan 1, telef. 05277-1593

Het adres voor al Uw

GOEDE BOEKEN

lees- en prekenboeken, bijbels (uitsluitend
statenvertaling) en psalmboekjes is

G. KOOL

Stationssingel 50 - Veenendaal
Telefoon 08385-13978 - Postbus 177

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnr. 77)

35 Oudvaders voor 17,-

KAN DAT NIET??...

JAZEKER!!

HET BOEK

„ALS DRUPPELEN OP HET KRUID”

biedt 200 pakkende overdenkingen uit de werken van:
Augustinus, Calvijn, v. d. Groe, Olevianus, Teellinck, Ursinus en dergelijke oudvaders.

Een kostelijk boek, 111 blz. in verzorgd drukwerk.

Slechts f 7,-

Ook verkrijgbaar bij de onder ons bekende boekhandelaren.

NOG VOORRADIG: „BEKRONING ZONDER ROEM”

door Ds. Vergunst, Ds. Verkade, Ds. Wijnmaalen en anderen. **Prijs** f 4,75

Bestellingen door storting op giro 15.99.999 ten name van: STICHTING REFORMATISCHE PUBLIKATIE, Korenstraat 9, Apeldoorn.

HET BESTUUR VAN DE VERENIGING VOOR CHRISTELIJK ONDERWIJS OP REFORMATISCHE GRONDSLAG TE DORDRECHT

vraagt voor de Ds. JOH. BOGERMANSCHOOL voor BASISONDERWIJS

Steltenstraat 1 — Telefoon 01850 - 4 17 91
per 1 januari 1973 of zo spoedig mogelijk daarna, voor vast, een

ONDERWIJZER(ES)

als achtste leerkracht.

Het woningprobleem is tot nog toe steeds bevredigend opgelost.

Inlichtingen en/of sollicitatie aan het hoofd der school de heer J. Mol, Iepenlaan 132, Dordrecht, telefoon 01850 - 6 18 73.